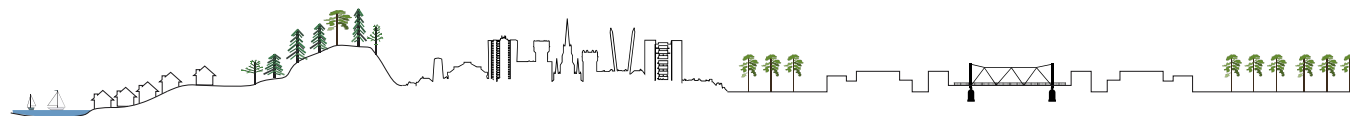

Folkevalgtopplæring 28. november 2019

Trond Julin
direktør for styring og eierskap

Prinsipper for budsjettering

Roller og fullmakter

Kommunestyrets rolle:

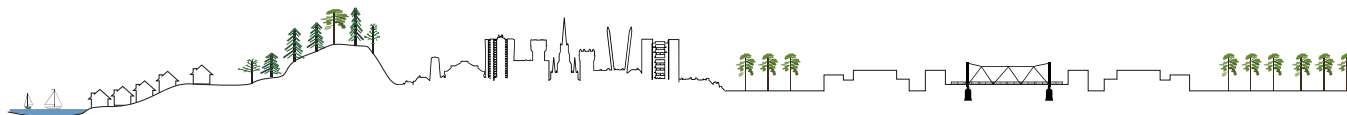
- Kommunestyret er kommunens øverste budsjettmyndighet, og vedtar årsbudsjett for drift og investeringer:
  - Driftsbudsjettet: Netto driftsrammer pr. programområde
  - Investeringsbudsjettet: Investeringer pr. programområde og for Drammen Eiendom KF samt finansiering (bl.a. ramme for låneopptak)

Rådmannens fullmakt:

- Rådmannen gis disposisjonsfullmakt innenfor de rammer kommunestyret vedtar. Dette vedtas gjennom «Økonomireglement for Drammen kommune» som er vedlegg 3 til forslag til budsjett 2020
- Rammer videredelegeres fra rådmannen til lederne innenfor deres respektive områder

Styret for kommunalt foretak:

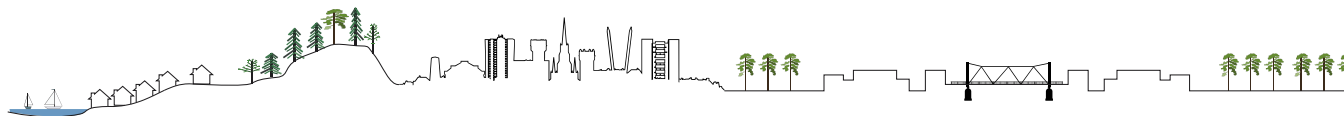
- Gis fullmakt til å fastsette detaljerte budsjettert for foretaket innenfor de forutsetninger kommunestyret vedtar

Økonomiplan og årsbudsjett

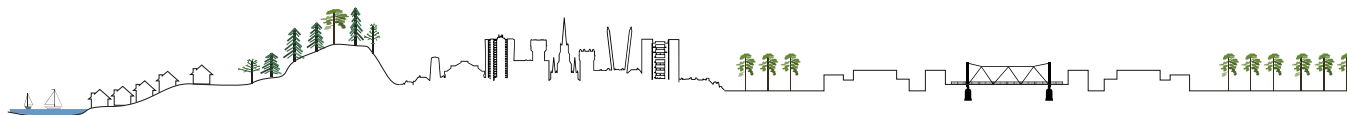
- Økonomiplan og årsbudsjett er kommunens viktigste styringsdokument, med vekt på følgende:
  - Definere det økonomiske handlingsrommet
  - Strategiske føringer
  - Prioritering/satsingsområder
  - Fastsette drifts- og investeringsrammer
  - Fastsette rammer for låneopptak
  - Fastsette kommunens gebyr- og betalingssetser
- Budsjett for kommende år skal vedtas innen utløp av kalenderåret og er bindende for kommunestyret og underordnede organ
- Økonomiplanen for de tre neste årene i økonomiplanperioden er veiledende, men ikke formelt bindende
- Økonomiplanen rulleres årlig. Kommunestyret må minimum vedta en økonomiplan for de neste fire årene. Økonomiplan som løper flere år enn fire er valgfritt

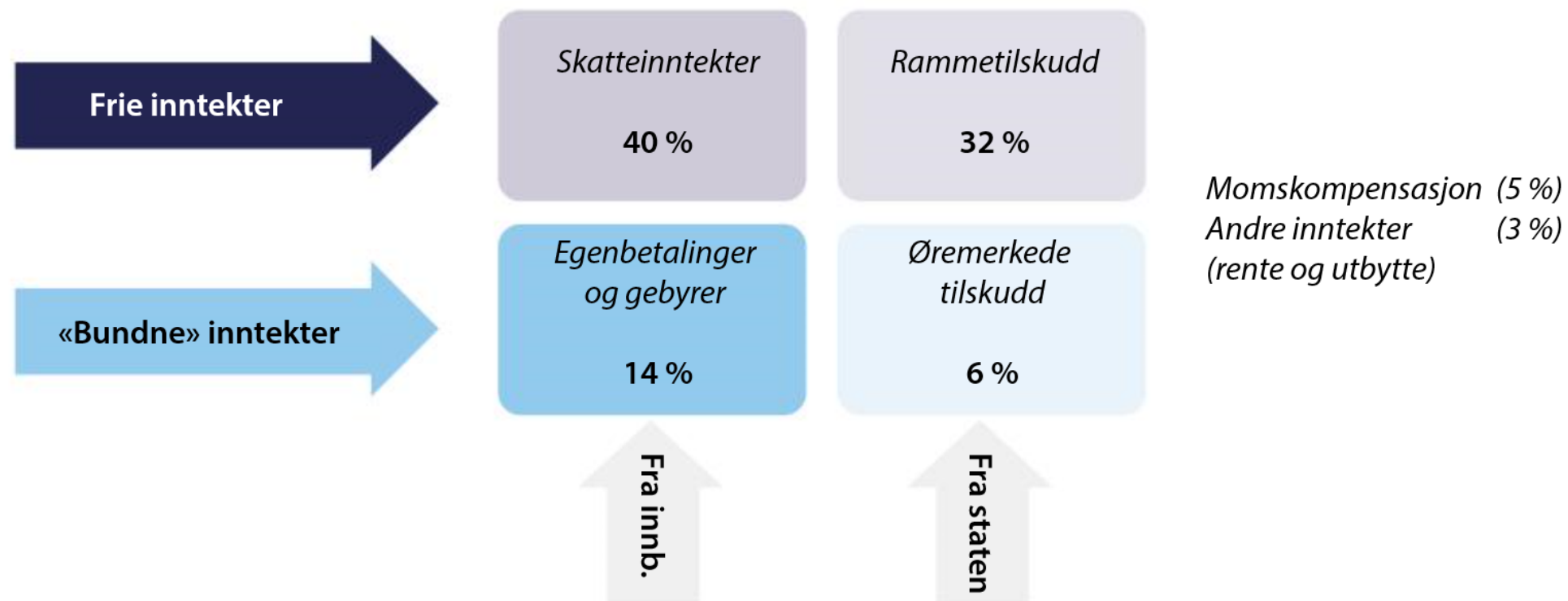

Kommuneplanens påvirkning på økonomiplan

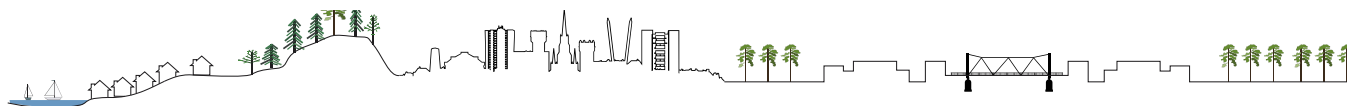
- I **kommuneloven** står det at økonomiplanen kan inngå i eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel etter **plan- og bygningsloven**.
- Etter **plan- og bygningsloven** så skal
  - Kommunen ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel med handlingsdel og arealdel
  - Det kan utarbeides kommunedelplan for bestemte områder, temaer eller virksomhetsområder
- Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig
  - Økonomiplanen kan inngå i eller utgjøre handlingsdelen
- Det vil si at forskjellige kommunedelplaner (områdeplaner, temaplaner eller virksomhetsplaner) inngår i kommuneplanens samfunnsdel.
- Økonomiplanen / budsjettet (kortsiktig planlegging) er ett verktøy for å følge opp kommuneplanens samfunnsdel (langsiktig planlegging). De politisk vedtatte planene er grunnlaget for prioriteringer i økonomiplanen

Kommunenes inntekter

Kilde: Tillit – KS Folkevalgtprogram

Kommunens frie inntekter

Skatt

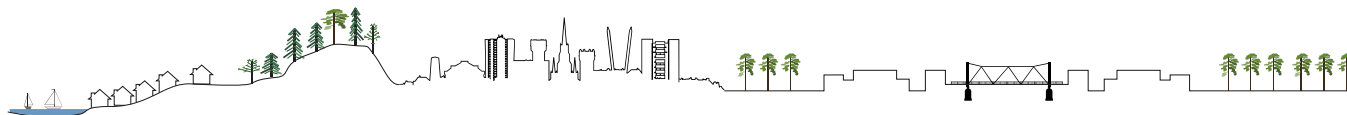
- Består av inntekts- og formuesskatt fra personlige skattytere
- Stortinget fastsetter kommunal skattøre for budsjettåret, som grunnlag for kommunenes andel av de totale skatteinntektene
- Skatt fra etterskuddspliktige (selskapsskatt) tilfaller i sin helhet staten (siden 2009)

Eiendomsskatt

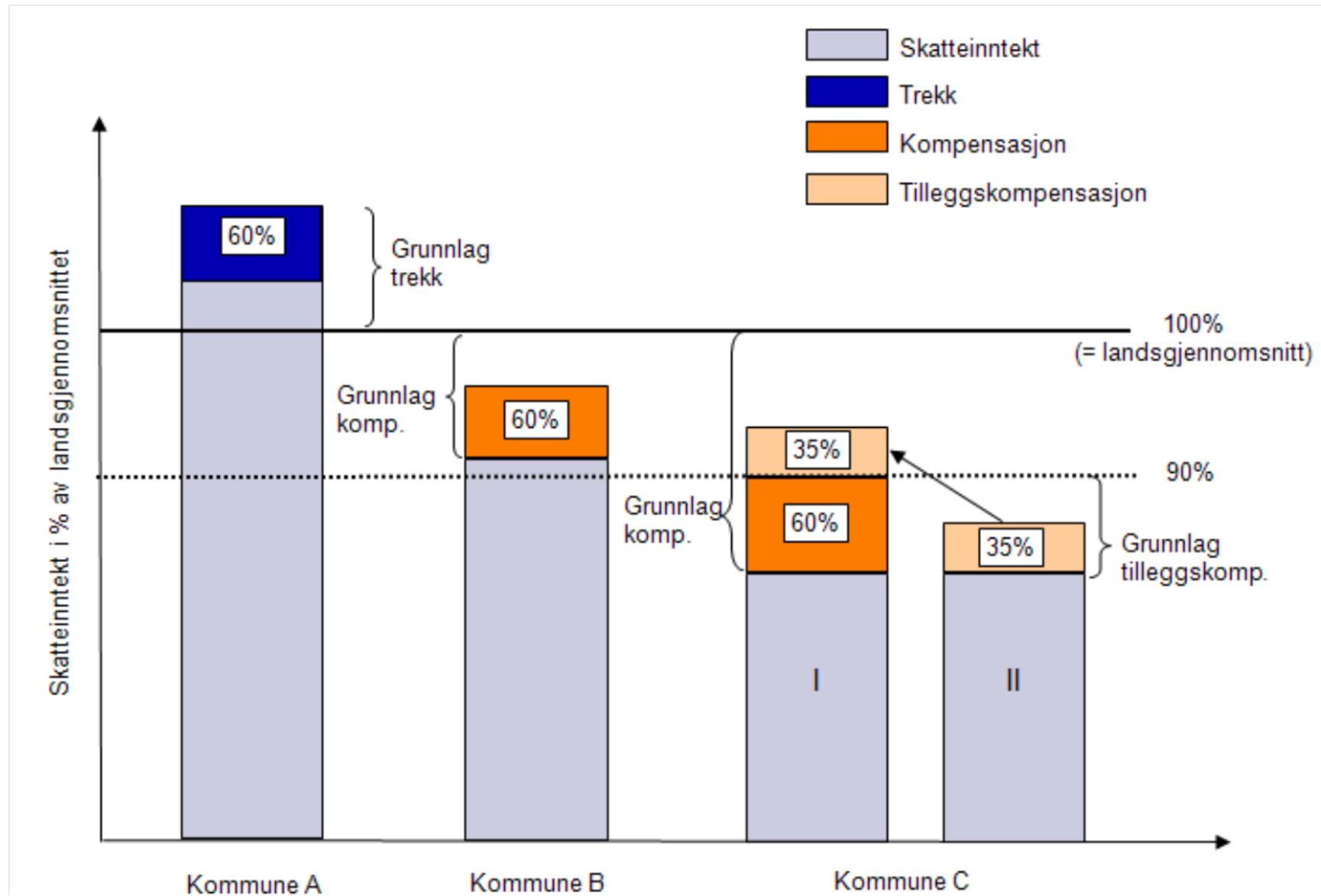
- Frivillig skatt som utlignes på grunnlag av takst på eiendommen
- Innkreves ikke i Drammen kommune

Rammetilskudd

- Kriteriebestemt (innbyggertilskudd/utgiftsutjevning)
- Inntektsutjevning (basert på skatt per innbygger målt i forhold til landsgjennomsnittet)

Inntektsutjevning i inntektssystemet

Nye Drammen får mindre kompensasjon

- Fra 2020 vil nye Drammen kommune få lavere inntektsutjevning enn dagens tre kommuner mottar.
- Både Nedre Eiker og Svelvik har lavt skattenivå – om lag 83 prosent av landsgjennomsnittet per innbygger. Siden de to kommunene ligger under 90 prosent av landsgjennomsnittet mottar de i dag særlig kompensasjon fra staten gjennom inntektssystemet.
- Den nye kommunen forventes å få et skattenivå på om lag 92-93 prosent av landsgjennomsnittet. Dette nivået vil ikke utløse slik kompensasjon, og kommunen vil miste i overkant av 20 millioner kroner årlig i inntektsutjevning.

Film om inntektssystemet på fem minutter

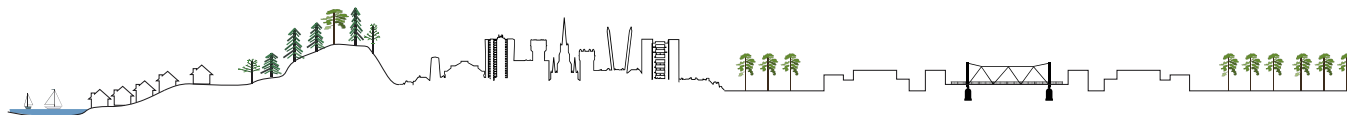
<https://www.youtube.com/watch?v=2ju7CrtCANw>

Varsler strammere rammer for kommunesektoren

Regjeringen understreket i Perspektivmeldingen fra 2017 at handlingsrommet i finanspolitikken de 10 til 15 neste årene forventes å bli langt mindre enn det vi har vært vant til. Det pekes på ulike årsaker til dette:

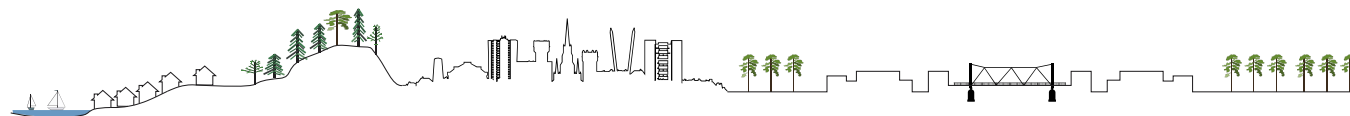
- Lav produktivitetsvekst
- Lavere oljeaktivitet og lavere oljepris
- Lav befolkningsvekst og en stadig eldre befolkning
- Rentenivået forventes å stige fremover

Kommune-Norge må effektivisere

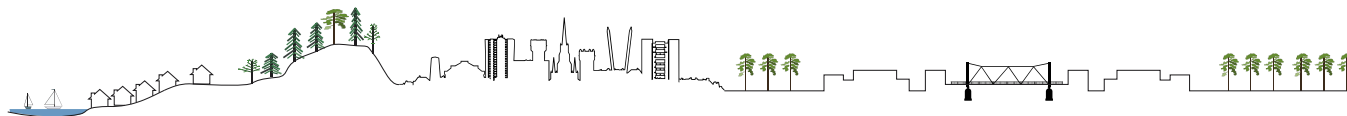
Med strammere budsjetter fremover vil utviklingen av gode velferdstjenester finansiert av skattebetalernes penger kreve en betydelig effektivisering, også av kommunesektoren.

Staten forventer at det hentes ut stordriftsfordeler

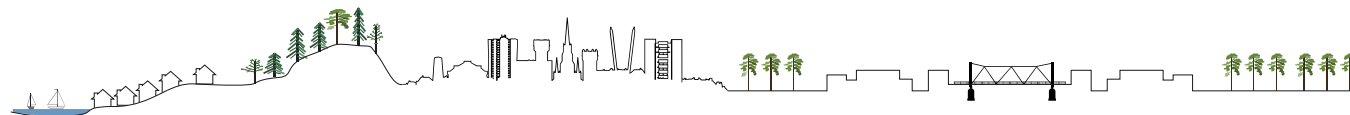
- Nye Drammen kommune får ikke større inntekter som følge av at tre kommuner slår seg sammen.
- En større kommune forventes å kunne gi kunne drive mer effektivt, og på sikt reduseres rammetilskuddet fra staten med 29,4 millioner 2020-kroner etter 15 år:
  - Kommunen beholder to ekstra basistilskudd i 15 år – nedtrappes deretter over 5 år

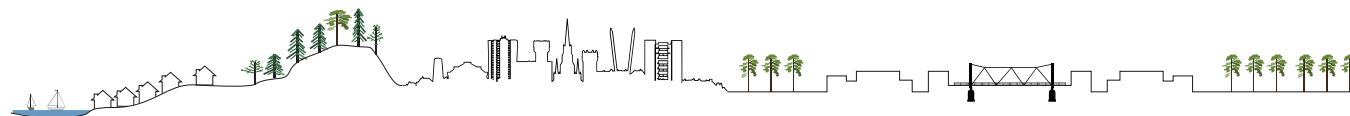
Små muligheter til å øke inntektene – på kort sikt

- Skatteinntektene vil kunne økes ved at nye skattesterke innbyggere bosetter seg i kommunen, men dette tar tid.
- Prisen på kommunale tjenester kan økes, men innenfor de viktigste områdene som barnehage, skole, helse- og omsorg og vann og avløp styres dette i dag i stor grad av staten direkte i form av lover og forskrifter, som maksimalpriser eller etter selvkost.

Effektiv drift og prioritering vil være den eneste løsningen på kort sikt for å kunne balansere budsjettene.

Ulike prinsipper i budsjettarbeid og regnskapsføring

Staten:
Kontant-
prinsippet

Kommunene:
Anordnings-
prinsippet

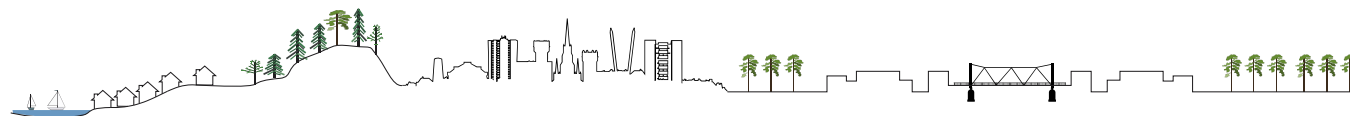
Privat:
Kostnad-
prinsippet

Anordningsprinsippet

- **Budsjettet** - skal inneholde alle forventede utgifter og utbetalinger, samt inntekter og innbetalinger i budsjettåret.
- **Regnskapet** - skal inneholde alle kjente utgifter og utbetalinger, samt inntekter og innbetalinger for regnskapsåret - enten de er betalt ved regnskapets slutt eller ikke. Det er leveransetidspunktet som er avgjørende.

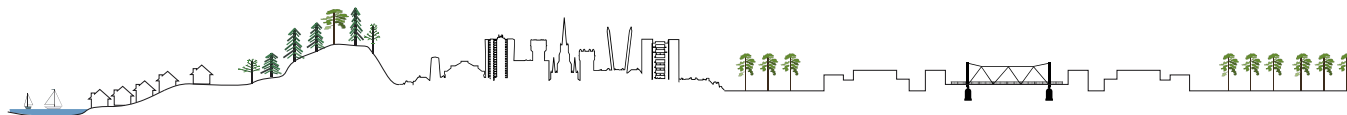

Begreper innenfor økonomistyring

- Brutto driftsutgifter
- Netto driftsutgifter
- Deflator
- Mindreforbruk
- Merforbruk
- Rammestyring – i Drammen styres etter netto utgiftsramme
(dvs. brutto driftsutgifter – programområdets inntekter)

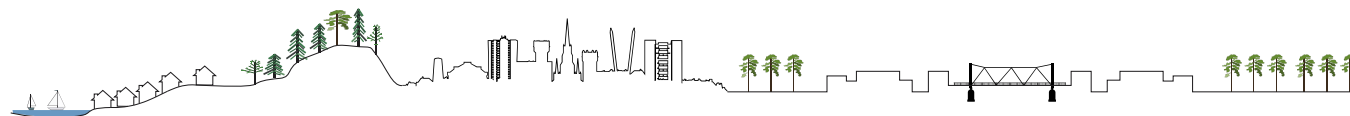

Deflator

Kommunal deflator 2020:	3,1%
- <i>Lønnsvekst</i>	3,6% (vekt 65%)
- <i>Prisvekst</i>	2,2% (vekt 35%)

- Programområdene kompenseres fullt ut for lønns- og prisvekst i 2020
- Kommunale priser og gebyrer økes som hovedregel med 3,1% i 2020, med enkelte unntak

Rapportering

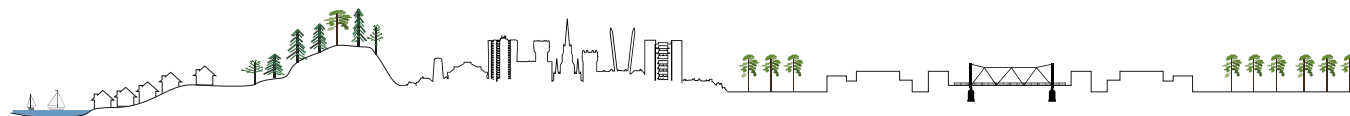
Hovedrapportering foregår tre ganger per år:

1. tertialrapport inkludert revidert årsbudsjett – kommunestyret i juni
2. tertialrapport – status/grunnlag øk.plan – kommunestyret i oktober
3. tertialrapport - årsmelding – kommunestyret i april

Økonomirapportering:

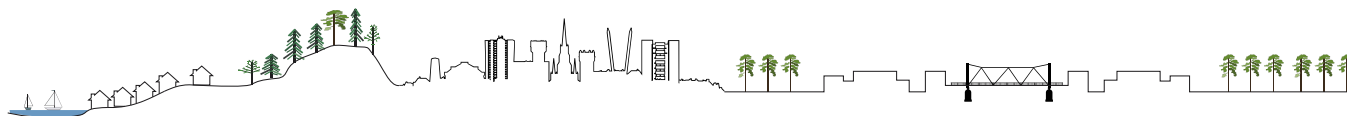
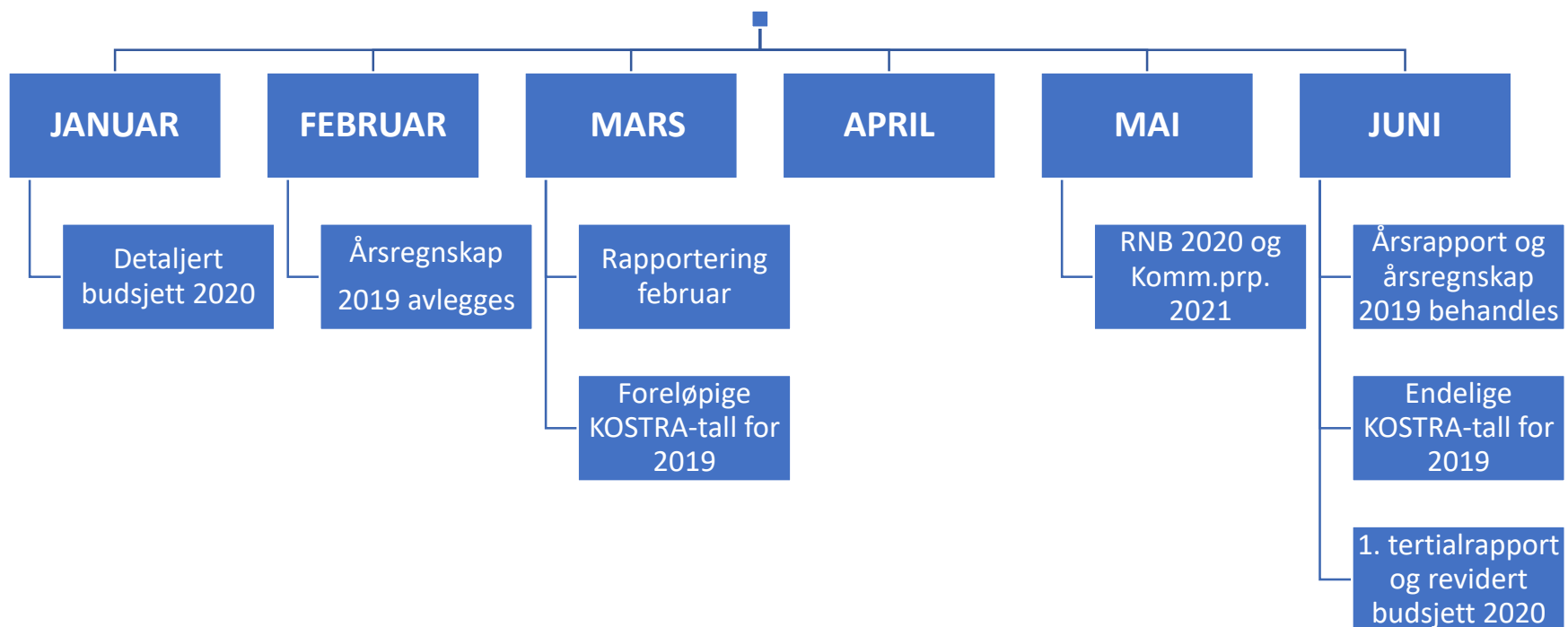
I tillegg til hovedrapporteringen utarbeides tre offentlige økonomirapporter for månedene februar, juli, og oktober.

Økonomirapportene offentliggjøres på kommunens hjemmeside.

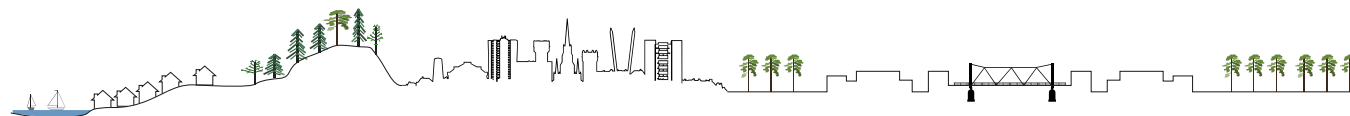
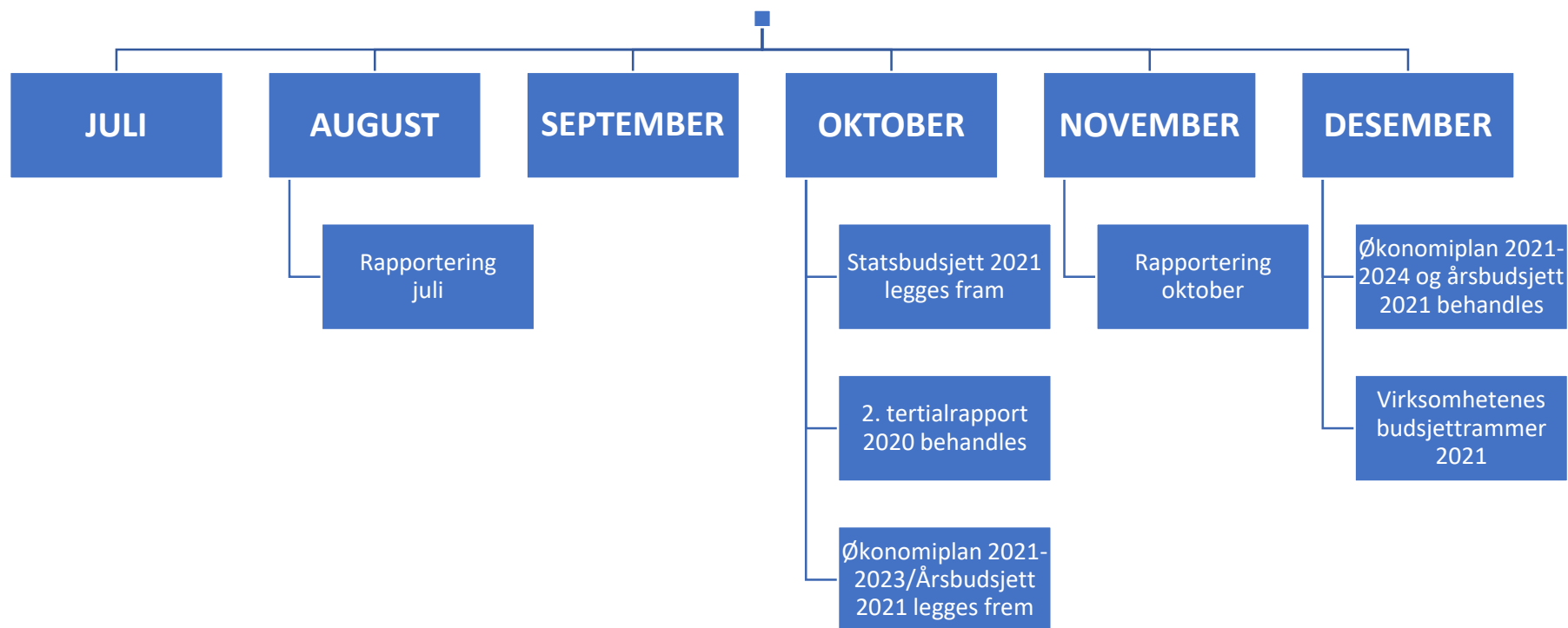

Det økonomiske årshjulet for 2020: første halvår

Det økonomiske årshjulet for 2020: andre halvår

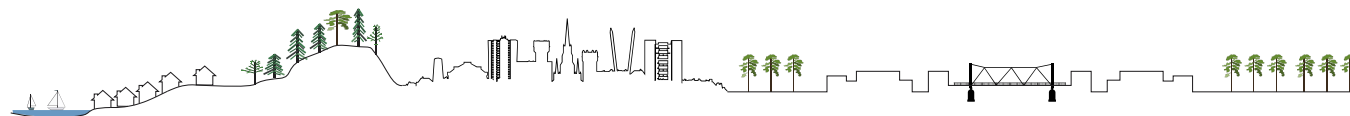

Kommuneøkonomi

Drifts-
regnskap

Investerings-
regnskap

Balanse-
regnskapet

Driftsregnskapet

Alle løpende inntekter og innbetalinger skal føres i driftsregnskapet og dette skal dekke alle løpende utgifter. Det er de løpende inntektene som setter rammen for hvor store utgifter kommunen kan ha. Løpende utgifter kan være lønnsutgifter, anskaffelser av varer og tjenester i den løpende (årlige) tjenesteproduksjonen etc.

Driftsregnskapet skal budsjetteres med et driftsresultat som minst dekker renter og avdrag på lån

Alt vedlikehold skal føres i driftsregnskapet. Som vedlikehold klassifiseres utgifter som påløper for å holde et anleggsmiddel i samme standard tilsvarende det det hadde da det ble anskaffet

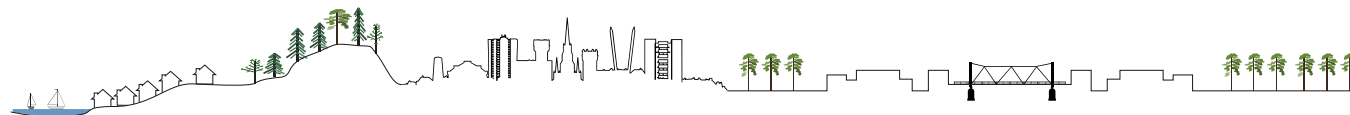
Driftsutgifter kan *ikke* finansieres ved låneopptak eller å overføre midler fra investeringsregnskapet

Inntektsprognoser for Drammen kommune

- Nye Drammen vil ha inntekter på 7,488 milliarder kroner. Cirka 78 prosent av dette er frie inntekter som staten styrer via statsbudsjettet for 2020.
- Kommunale skatteinntekter står for cirka 40 prosent av driftsinntektene med 3,016 milliarder kroner.
- Rammetilskudd utgjør 2,789 milliarder kroner, eller i overkant av 37 prosent av driftsinntektene.
- Resten skrives seg fra brukerbetaling og salgs- og leieinntekter som utgjør rundt 802 millioner kroner og ulike overføringer på om lag 911 millioner kroner.
- Nye Drammen har også inntekter fra utbytte fra aksjeselskaper. Dette vil variere, men vil være anslagsvis 100 millioner kroner per år.

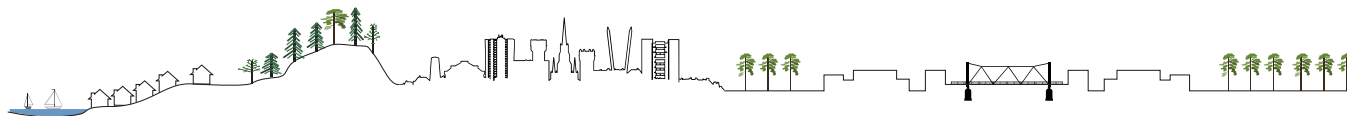
Kommunens øvrige inntekter

- **Andre sentrale inntekter**

- Integreringstilskudd ved bosetting av flyktninger – utbetales over 5 år
- Særtilskudd enslige mindreårige flyktninger – utbetales tom. året man fyller 20 år
- Kompensasjonstilskudd fra Husbanken
  - Tilskudd som dekker renteutgifter på investeringer til institusjonsplasser/omsorgsboliger, skoler og kirker over en periode på 25 år
  - Det innvilges ikke lenger nye tilskudd innenfor disse ordningene

- **Programområde-inntekter**

- Statstilskudd til øremerkede formål
- Gebyrinntekter/brukerbetaling (fastsettes av kommunestyret)
- Bidrag fra andre (kommuner, fylkeskommuner mv.)

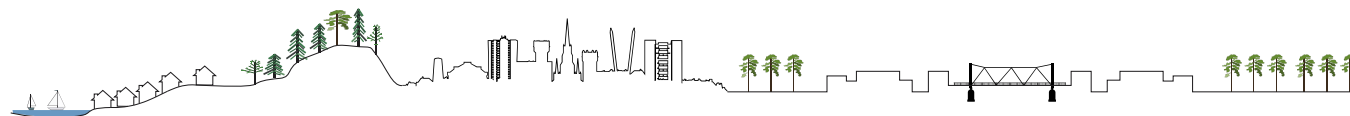

Bevilgningsoversikt - drift

Beløp i 1000

	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023
Rammetilskudd	-2 788 909	-2 780 966	-2 795 388	-2 818 443
Inntekts- og formuesskatt	-3 016 295	-3 034 738	-3 052 691	-3 074 275
Andre generelle driftsinntekter	-166 408	-144 847	-131 656	-127 620
Sum generelle driftsinntekter	-5 971 612	-5 960 551	-5 979 736	-6 020 338
Sum generelle midler bevilget til drift	5 852 303	5 814 596	5 750 849	5 702 879
Avskrivninger	332 300	332 300	332 300	332 300
Sum netto driftsutgifter	6 184 604	6 146 897	6 083 149	6 035 179
Brutto driftsresultat	212 991	186 346	103 413	14 841
Renteinntekter	-127 952	-140 982	-153 362	-163 353
Utbytter	-98 800	-100 800	-100 800	-100 800
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Renteutgifter	142 861	150 609	167 709	185 809
Avdrag på lån	206 200	214 500	234 900	256 900
Netto finansutgifter	119 309	120 327	145 447	175 557
Motpost avskrivninger	-332 300	-332 300	-332 300	-332 300
Netto driftsresultat	0	-25 628	-83 440	-141 903
Overføring til investering	83 600	100 000	100 000	100 000
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-83 600	-74 373	-16 560	41 903
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	0	25 628	83 440	141 903
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0

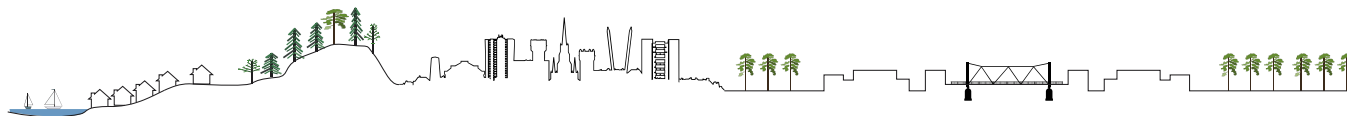
Investeringsregnskapet

Utgifter som klassifiseres som investeringer skal regnskapsføres i investeringsregnskapet og aktiveres som anleggsmidler i balanseregnskapet.

Følgende krav må være oppfylt for at det skal kunne klassifiseres som investering:

- Anskaffelse av eiendeler til eget eie eller bruk og som har en økonomisk levetid på minst tre år.
- Anskaffelsen må ha en verdi på minst 100 000 kroner.
- Påkostning av eksisterende eiendeler dersom påkostningen medfører utgift på minst 100 000 kroner og at påkostningen i seg selv har en levetid på minst tre år og at eiendelen som påkostes må ha en gjenværende levetid etter påkostning på minst tre år.

Investeringer kan finansieres ved å ta opp lån eller ved å overføre midler fra driftsregnskapet.

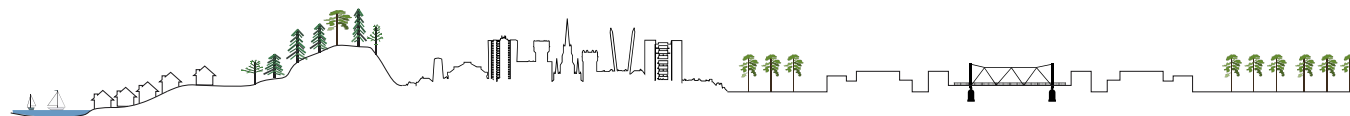

Økonomisk oversikt – investering

Beløp i 1000

	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023
Investeringer i varige driftsmidler	842 675	1 100 000	1 100 000	1 100 000
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	12 000	12 000	12 000	12 000
Utlån av egne midler	360 000	360 000	360 000	360 000
Avdrag på lån (startlån)	69 189	70 031	70 843	70 682
Sum investeringsutgifter	1 283 864	1 542 031	1 542 843	1 542 682
Kompensasjon for merverdiavgift	-118 355	-166 570	-167 208	-167 212
Tilskudd fra andre	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0
Mottatte avdrag på (startlån og utlån av egne midler)	-70 149	-75 631	-71 443	-71 282
Bruk av lån	-977 622	-1 194 808	-1 199 186	-1 199 162
Sum investeringsinntekter	-1 171 126	-1 442 009	-1 442 837	-1 442 656
Overføring fra drift	-83 638	-100 022	-100 006	-100 026
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond (<i>investeringstilskudd og spillemidler</i>)	-29 100	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-112 738	-100 022	-100 006	-100 026
Fremført til inndeckning i senere år (udekket)	0	0	0	0

Kostnader ved investeringer

- Investeringene påfører kommune økte utgifter i driftsbudsjettet – enten i form av renter og avdrag (kommunens investeringer) eller i form av husleie (Drammen Eiendom KF's investeringer)
- Gjennomførte investeringer vil normalt påføre kommunen kapital- og FDV (forvaltning, drift og vedlikehold)-kostnader tilsvarende om lag 8 prosent av investert beløp – det vil si at en investering på 100 millioner kroner gir årlige kostnader på 8 millioner kroner
- Kostnader til økt tjenesteproduksjon (for eksempel bemanning) kommer i tillegg
- Investeringer innenfor vann- og avløpsområdet finansieres i sin helhet gjennom VA-gebyrene og gir ikke økt belastning i kommunens ordinære driftsbudsjett

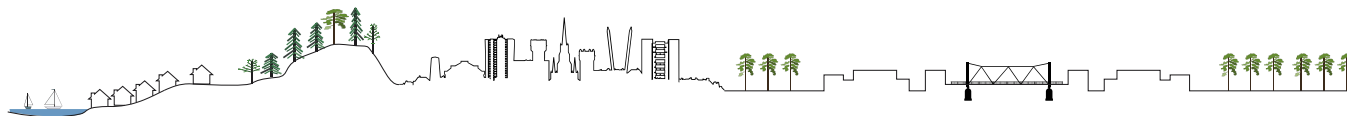

Kommunens finansielle handlingsregler

- Drammen kommune skal ha en fondsreserve som til enhver tid er på 3 prosent av kommunestyrets brutto driftsinntekter
- Drammen kommune skal ha et rentesikringsfond som til enhver tid utgjør 1 prosent av kommunens samlede lånegjeld
- Drammen kommune skal ha en egenfinansiering av samlede ikke-rentable investeringer etter tilskudd og merverdiavgift på 20-25 prosent

Fellesnemnda har vedtatt at kravene i handlingsreglene er et mål å strekke seg etter, og at nye Drammen i en overgangsfase skal ha en egenfinansiering på minst 15 prosent. Det er et mål å nå minst 20 prosent egenfinansiering i løpet av en tiårsperiode.

Balanseregnskapet

Balansen skal vise status for kommunens eiendeler, gjeld og egenkapital ved utgangen av regnskapsåret

Eiendeler er anleggsmidler og omløpsmidler:

- Anleggsmidler består av varige driftsmidler (faste eiendommer og anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler) og finansielle anleggsmidler (utlån, aksjer, andeler)
- Omløpsmidler utgjør likvide beholdninger (penger på konto) samt kortsiktige plasseringer og fordringer (utfakturert, ikke betalt)

Eiendeler er finansiert av egenkapital samt langsiktig og kortsiktig gjeld

Balanseregnskapet (eksempel fra tidl. Drammen bykasse)

Tall i 1000 kroner	Noter	Regnskap 2018	Regnskap 2017
EIENDELER			
A. ANLEGGSMIDLER			
Faste eiendommer og anlegg	11-12	2 583 183	2 421 382
Utstyr, maskiner og transportmidler	11-12	490 392	464 500
Pensjonsmidler	2	5 278 667	4 787 243
Utlån		1 261 125	1 095 777
Aksjer og andeler	5	1 715 459	1 697 151
Sum anleggsmidler		11 328 827	10 466 053
B. OMLØPSMIDLER			
Kortsiktige fordringer	1	493 183	496 885
Aksjer og andeler	5	203 421	200 929
Kasse, postgiro, bankinnskudd	1	350 985	317 873
Premieavvik	2	618 485	588 884
Sum omløpsmidler		1 666 074	1 604 571
Sum eiendeler		12 994 901	12 070 624
EGENKAPITAL OG GJELD			
C. EGENKAPITAL			
Disposisjonsfond	6.1	-551 069	-482 553
Bundne driftsfond	6.4	-87 264	-130 025
Ubundne investeringsfond	6.2	-4 070	-3 470
Bundne investeringsfond	6.2	-120 717	-101 004
Regnskapsmessig overskudd - DK		-104 349	-110 244
Likviditetsreserve/endring periodiseringsprinsipp	6.5	32 670	32 670
Kapitalkonto	7	-2 332 584	-1 928 768
Sum egenkapital		-3 167 383	-2 723 392
D. GJELD			
LANGSIKTIG GJELD			
Pensjonsforpliktelser	2	-5 512 899	-5 268 486
Andre lån		-3 537 597	-3 222 506
Sum langsiktig gjeld		-9 050 496	-8 490 992
KORTSIKTIG GJELD			
Kassekredittlån		6 356	-95 712
Annen kortsiktig gjeld	1	-764 149	-741 298
Premieavvik	2	-19 229	-19 229
Sum kortsiktig gjeld		-777 022	-856 240
Sum egenkapital og gjeld		-12 994 901	-12 070 624

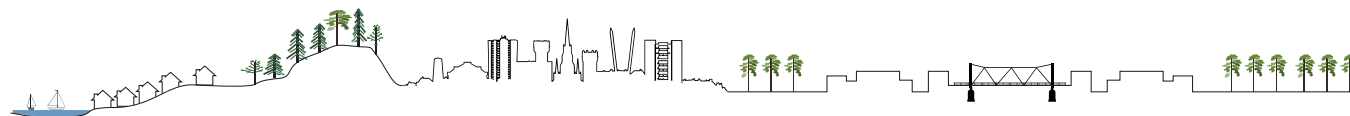

Store verdier

- Drammen kommune eier tradisjonelle kommunale aktiva som veier, anlegg og bygninger. I tillegg eier Drammen kommune aksjer i en rekke selskap. De viktigste ut fra kommersielle kriterier er Glitre Energi AS, Drammen kommune eiendomsutvikling AS og Lindum AS.
- Fra 2020 eier Drammen kommune i tillegg 26% av Vardar AS
- Med bakgrunn i selskapenes løpende avkastning og underliggende eiendomsverdier, anslås på forsiktig grunnlag markedsverdien av kommunens investeringer å utgjøre 3-4 milliarder kroner

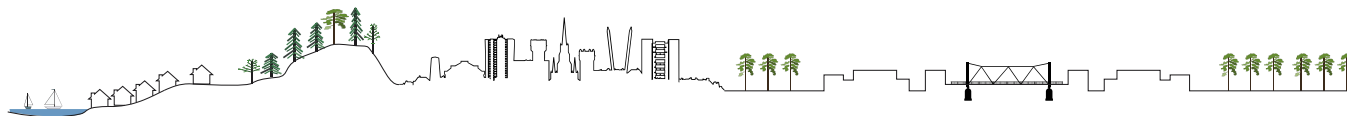
Største eierandeler per 01.01.2019	i %	Bokført verdi pr. 01.01.2019
Aksje- og andelsselskaper		
Glitre Energi AS	50	569 496 200
Drammen Kommune Eiendomsutvikling AS	100	567 427 459
Lindum AS	100	25 000 000
Drammen Scener AS	100	6 006 000
Drammen Kino AS	33	2 100 000
Enter Kompetanse AS (tidl. DIAS)	84	661 400
Interkommunale selskaper og kommunale foretak og bedrifter		
Drammen Eiendom KF, egenkapital		327 848 677
Glitrevannverket IKS	49	55 985 343
Drammen Drift KF, egenkapital		10 880 092
Drammensreg. Brannvesen IKS	40	10 088 000
Legevakta i Drammensregionen IKS	51	610 000

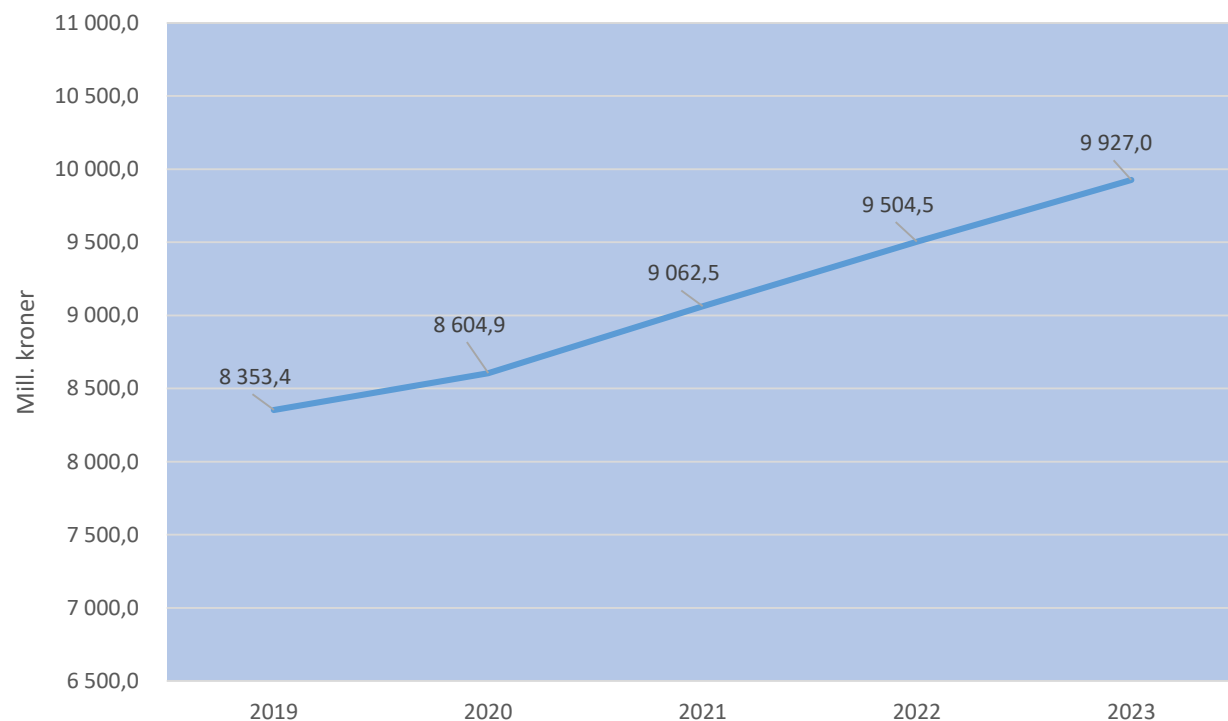
Drammen kommunes lånefond

- Rådmannen anbefaler at Drammen kommune etablerer et lånefond i samsvar med kommunelovens §14-14, og tilsvarende lånefonds-ordningen i tidligere Drammen kommune
- Lånefondet skal sikre enhetlig, god kontroll på hele kommunens gjeldsforvaltning
- Med unntak av formidlings lån i Husbanken, vil alle lånopptak for investeringsformål og all betjening av ekstern gjeld skje i regi av Lånefondet
- Låneopptak gjøres når det er behov for finansiering av vedtatte investeringer
- Lånefondet fungerer som en interbank i kommunen, og låner midler videre til kommunekassen og de kommunale foretakene til vilkår fastsatt årlig ved behandling av økonomiplanen
- Lånefondets overskudd/underskudd gjøres opp mot kommunekassen i forbindelse med årsoppgjøret, og utligner i all hovedsak renteforskjellen mellom Lånefondets innlånsrente i markedet og den fastsatte internrenten på videreutlån fra fondet
- Kommunens faktiske finanskostnader til investeringsformål utgjøres av løpende renter og avdrag på ekstern lånegjeld i Lånefondet

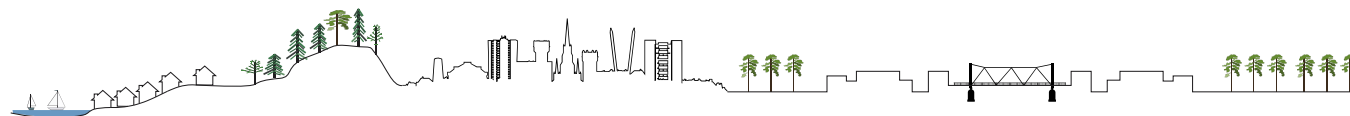

Finansiering av investeringer – utvikling av lånegjeld

Gjeld i Lånefondet pr. 31.12

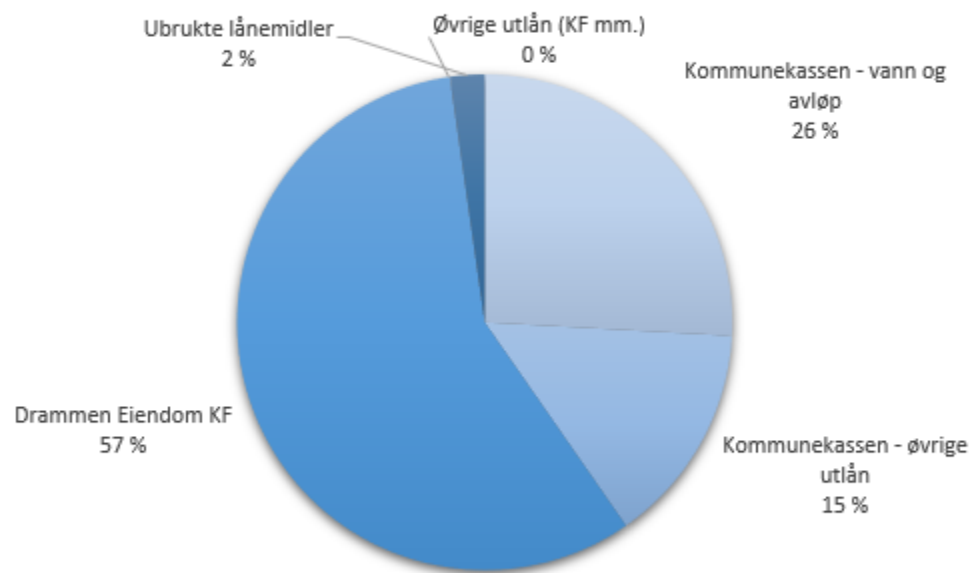
- Det legges opp til en økning i investeringene med 4,1 milliarder kroner i planperioden
- Med et egenfinansieringskrav på 15 prosent av ikke-rentable investeringer, vokser lånegjelden med 1,6 milliarder kroner til totalt 9,9 milliarder kroner ved planperiodens utløp
- Skjerpede avdragskrav i ny kommunelov gir raskere nedbetaling av lånegjelden, og øker belastningen på driften. For 2020 beregnet til cirka 45 millioner kroner.

Bruk av lånefondets innlån

Fordeling av innlånsmidler per 1.1.2020

■ Kommunekassen - vann og avløp ■ Kommunekassen - øvrige utlån ■ Drammen Eiendom KF ■ Øvrige utlån (KF mm.) ■ Ubrukte lånemidler

- Lånegjelden per 1.1.2020 anslås 8 353 millioner kroner
- Korrigert for vann og avløp er gjelden på 6 190 millioner kroner
- De største låntagerne i lånefondet er Drammen Eiendom KF (57%) og Drammen kommunekasse (41%).

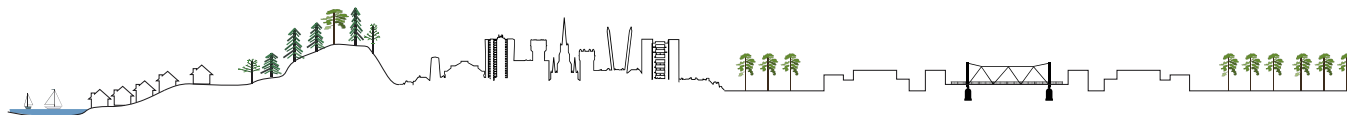

KOSTRA

KOSTRA (KOMmune-STat-RApportering) er et nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om kommunal virksomhet.

- Prioriteringsindikatorer – sier noe om hvor mye egne penger kommunene velger å bruke på enkelte tjenesteområder
- Produktivitetsindikatorer – sier noe om hvor mye det koster å produsere en enhet av tjenesten
- Dekningsgradindikatorer – måler andel som er mottakere av en tjenester

NB: Sier lite om kvaliteten!

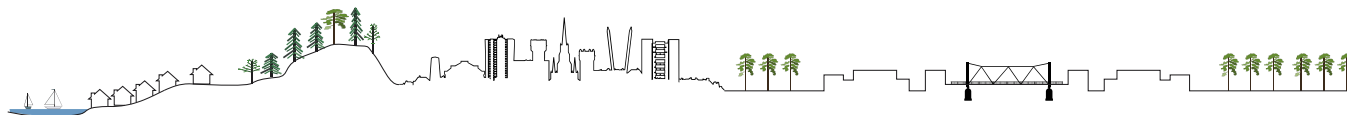

ASSS

ASSS (Aggregerte Styringsdata for samarbeidende Storkommuner) er et nettverk mellom de ti største kommunene som ble etablert i 1986.

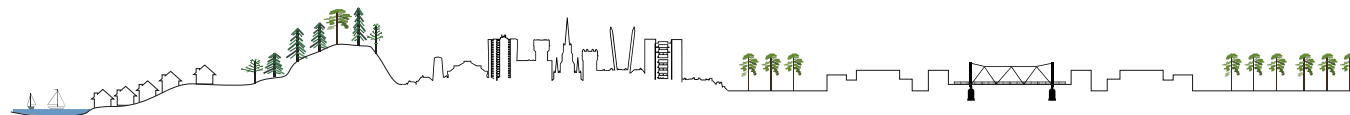
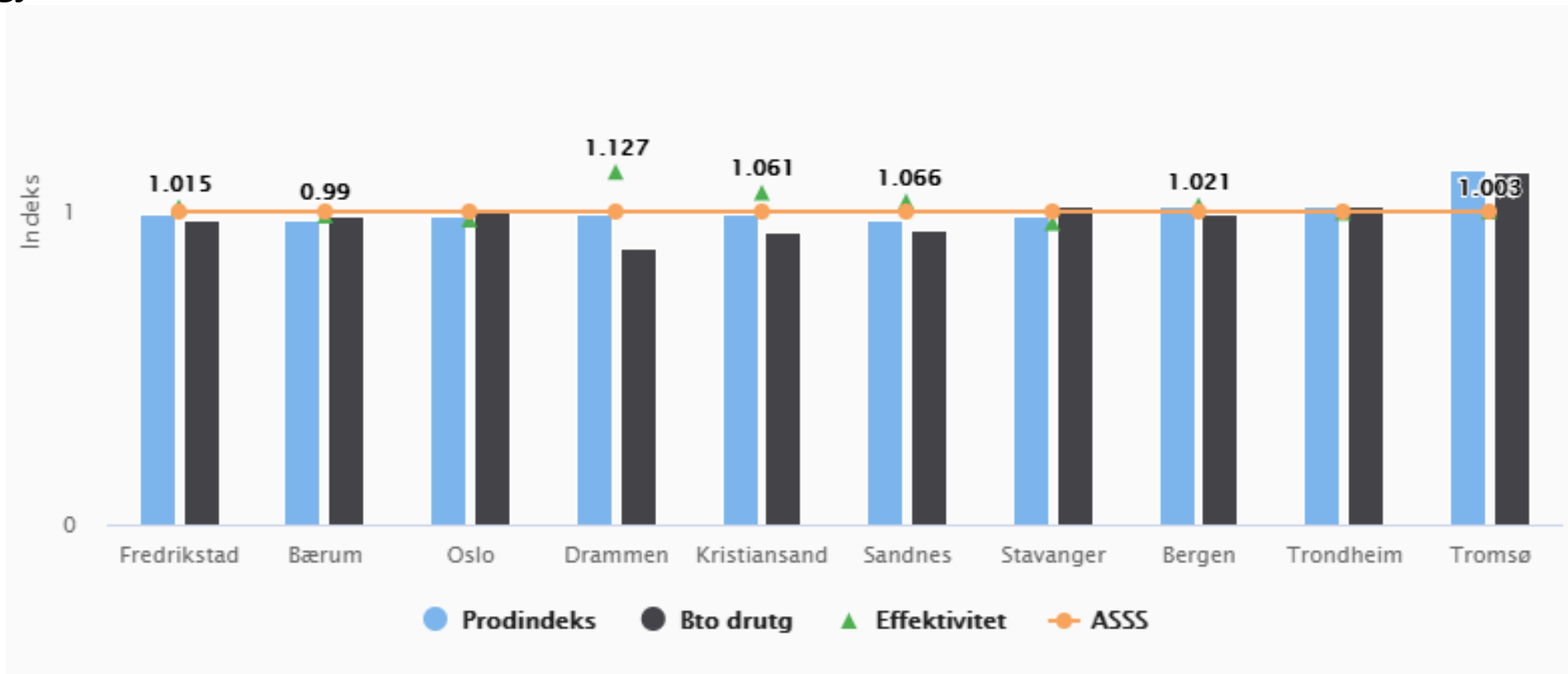
- Nettverket har hovedfokus på utvikling og analyse av styringsdata på aggregert nivå.
- Det eksisterer nettverk for 10 tjenesteområder (barnehage, grunnskole, pleie og omsorg, tjenester til funksjonshemmede, sosialtjeneste, barnevern, byggesak, kommunehelse, kultur og eiendom).
- KS er sekretariat for samarbeidet, og står for utarbeidelsen av ASSS-rapportene som nå er er tilgjengelig på digital plattform asss.no.

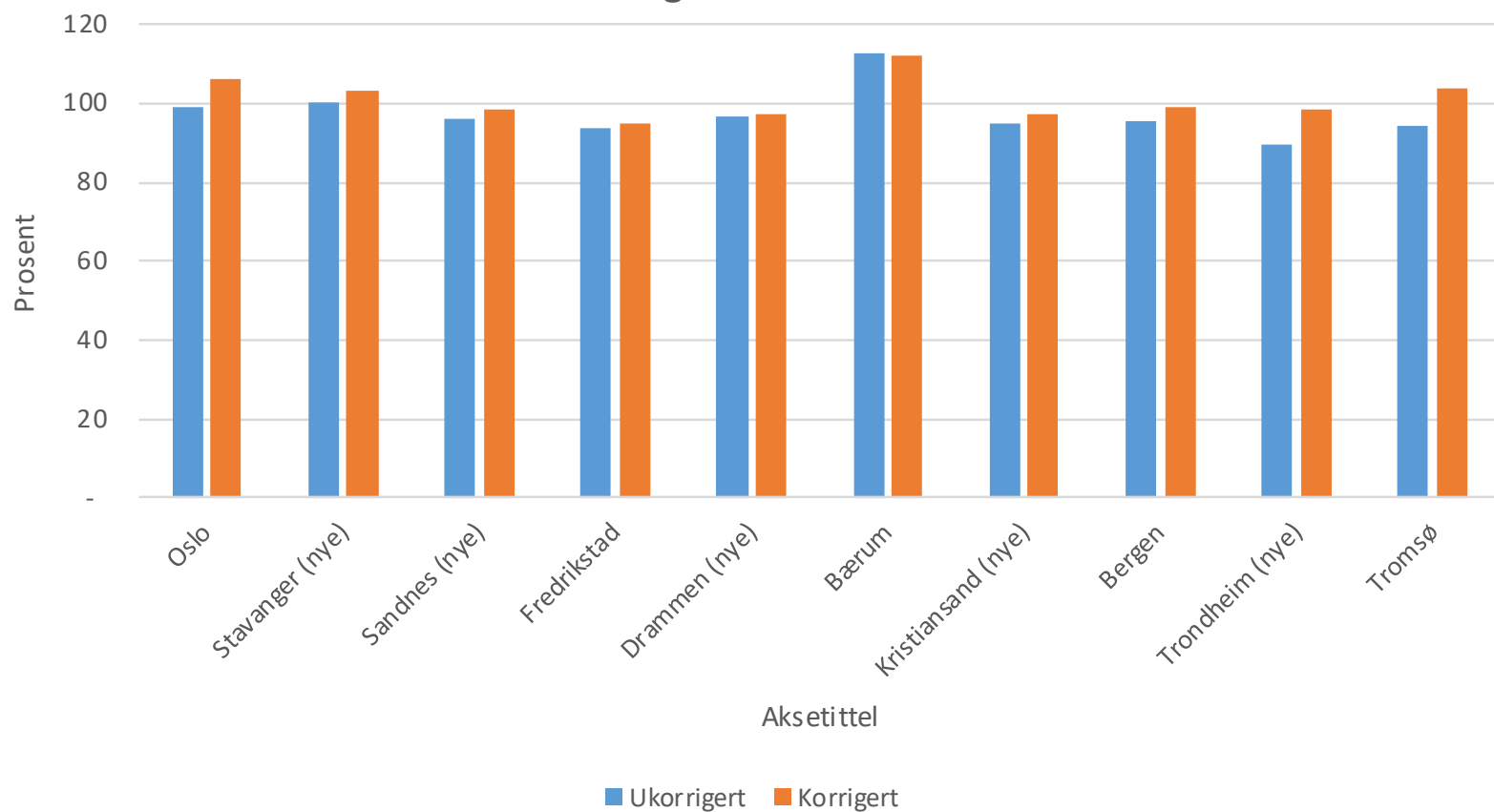
Drammen er fortsatt mest effektiv blant ASSS-kommune

Figuren viser at tidligere Drammen kommunes produksjon innenfor tjenestene i inntektssystemet var 12,7 prosent mer effektiv sammenliknet med ASSS-gjennomsnittet i 2018

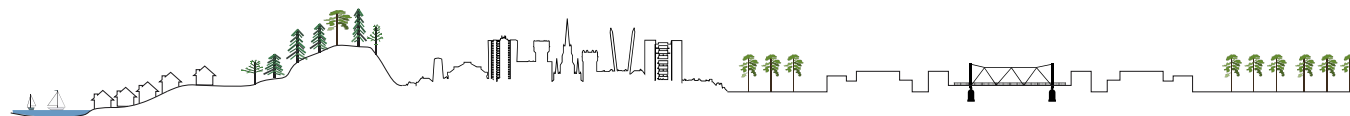

Frie inntekter i ASSS-kommunene prosent av landsgj.snittet

Anslag for 2020

- Drammen kommune anslås å ha frie inntekter ekskl. eiendomsskatt på 96,% av landsgjennomsnittet i 2020
- Korrigert for forskjeller i utgiftsbehovet anslås Drammen kommune å ha frie inntekter på 97,3% av landsgjennomsnittet i 2020

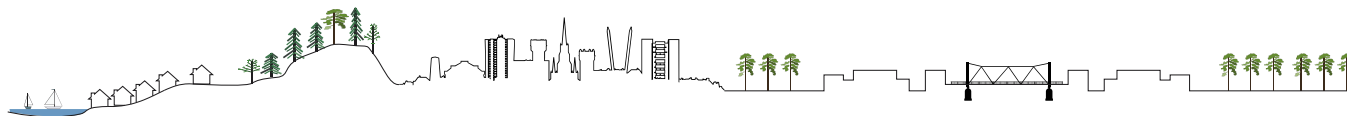

Hovedtall i forslag til økonomiplan

Beløp i millioner kr	2020	2021	2022	2023
Skatt, rammetilskudd og andre sentrale inntekter	6 059,0	6 047,9	6 067,1	6 107,7
Programområdenes rammer og sentrale utgifter	5 939,7	5 902,0	5 838,2	5 790,3
Finansielle poster	119,3	120,3	145,4	175,6
Netto driftsresultat	0	25,6	83,4	141,9
Bruk av disposisjonsfondet	83,6	74,4	16,6	-
Overføring til disposisjonsfondet	-	-	-	41,9
Overført til investeringsregnskapet (egenfinansiering)	83,6	100,0	100,0	100,0

Utvikling av disposisjonsfond

Beløp i millioner kroner	2020	2021	2022	2023
Saldo disposisjonsfond pr. 01.01. (prognose)	554,6	471,0	396,6	380,0
Budsjettert brukt (rådmannens forslag)	-83,6	-74,4	-16,6	
Budsjettert avsetning til disposisjonsfond				41,9
Saldo disposisjonsfond pr. 31.12. (prognose)	471,0	396,6	380,0	421,9
Generell reserve (tilsv. 3% av bto driftsinnt.)	216,0	224,5	224,4	225,1
Rentesikringsfond (1% av bto lånegjeld)	86,0	90,6	95,0	99,3
«Eier-risikofond	20,0	20,0	20,0	20,0
Handlingsregelens reservekrav pr. 31.12	322,0	335,1	339,4	344,4
Avsetning utover handlingsregelens krav	148,9	61,5	40,6	77,6

Økonomiplan 2020-2023 – videre prosess

Behandling:

- Hovedutvalgene 12. november 2019
- Formannskapet 19. november 2019
- Kommunestyret 10. desember 2019

Tildeling av rammer til virksomhetene 19. desember 2019

Opprinnelig budsjett 2020 foreligger 7. februar 2020

1. tertialrapport 2020 med revidert årsbudsjett Juni 2020

- Avdekke feil i rammene
- Behov for justeringer

Økonomiplan 2021-2024

Oktober 2020

